10. KAAREPERE mõis (Kersel). Rüütlimõis.

Tabivere k/n, Kaarepere sovhoos (Palamuse kihelkond).

Peahoone on pikk ühekordne ehitus, esikülg madal, liigendatud vaid väikese suletud verandaga, tagakülg kõrgel soklil, kusjuures pool hoonet on ehitatud laiemaks. Laiend võimaldas kujundada väikese kõrge rõdu, mille katust kannavad lihtsad puidust ümarsambad lihtsa eklektilise puitrinnatisega. Hoonet katab kõrge laastukattega poolkelpkatus. Aknad kahepoolega, kitsad ja kõrged. Esifassaadi ühel küljel asuv peauks omab lameda kaarega segmentakent meenutava valgmiku. Hoone tervikuna võrdlemisi ilmetu, võib pärineda XIX saj. I poolest, laiendus aga XIX saj. II poole keskelt. Kasutatakse korteritena, on halvas seisundis.

Kõrvalhooneid üsna arvukalt, kuid enamik tugevalt ümber ehitatud kaasaja vajadusteks. Olulisemad on:

Ait - väike telliskivihoone krohvitud välisseintega, kaetud poolkelpkatusega, kelbakolmnurga all lihtsa profiiliga karniis Kasutati kauplusena, põles 1966.a.

Suur ait - pikk krohvitud maakivihoone, mis hilisemate juurdeehitustega laiendatud ning rikutud. Tuumiku moodustab stiilne klassitsistlik ehitus, mille esifassaadi keskel sein taandatud, räästast kannavad kaks tüsedat baasita, kuid dooria stiili ilmeliste kapiteelidega kivisammast, kolmveerandsambad ääristavad sisseastet. Aida uks varjualuse sügavuses kaetud lameda kaarsillusega. Räästakarniis lai, profileeritud, seinad viimistletud pritskrohviga, nurkadel ja avadel siledad dekoratiivvööd. Ehituse põhituumik XIX saj. algusest. Seisund halb.

Laudad moodustavad suure, kolmelt küljelt kiviehitistega hoonestatud sisehooviga ruudu, kuhu paigutatud ka küün. Lautade kõrval meierei. Hooneid rekonstrueeritud.

Vesiveski on madal maakivihoone tee kaldas suure paisjärvega Loppojal. Rekonstrueeritud. Veski juurde kuulub kivihoone, mille ühel otsal ait, teisel sepikoda.

Ansamblis on rida XIX saj. lõpupoolelt pärinevaid erinevas ulatuses ümber ehitatud moonakate maju.

Park hõlmab küllalt suure ala (6,5 ha), kuid on ebamäärase lahendusega, kaasajal suuremalt osalt kasutatud elamute ehitamiseks või aedade rajamiseks. Algne lahendus võis olla segastiilis: mõisasüdamiku suunas orienteerituna peahoonele saabub allee remmelgaist, mõisasüdamikust Pikkjärvele aga kulgeb allee, mille ühe ääre moodustab tammede rida. Pargis leidub veel vahtraridu ja saarealleid, kuid ka vabapaigutusega puudegruppe.

Park risustatud, lõhutud hoonestusega, seisund halb.

Külastatud viimati 197o.a., pildistatud 1964.a.

Kaarepere mõis.
Peahoone esikülg.